

Asianro 152/00.04.00/2016

§ 382**Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa**

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen ja sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg
21.11.2017

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää 3.11.2017 saapuneella kirjeellään lausuntoja hallituksen esitysluonnoksesta laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa. Lausunnot pitää toimittaa sosiaali- ja terveysministeriöön 15.12.2017 klo 16:15 mennessä.

Raision kaupunki lausuu lakiluonnoksesta seuraavaa:

Lakiluonnoksen mukaan valinnanvapaus on pääsääntö perustason sote-palveluissa ja se toteutuu soveltuvin osin myös erikoissairaanhoidossa. Lainsäädäntö on täsmentynyt mm. viranomaistoiminnan vastuiden osalta. Myös valinnanvapauslainsäädäntö on aikaisempaa selkeämpi sote-keskusten ja asiakassetelien kohdalla. Myös liikelaitosten määrän vapauttaminen helpottaa sote-uudistuksen toimeenpanoa ja vahvistaa osaltaan palvelujen järjestäjän asemaa.

Maakuntauudistukselle asetettu säästö / kustannusten hillitsemisen tavoite kolme miljardia euroa tuskin toteutuu. Tulevan sote-järjestelmän hallinnolliset kustannukset tulevat kasvamaan nykyisiin hallinnollisiin kustannuksiin verrattuna.

Esitetty lakiluonnosmalli voi mahdollistaa palvelutuottajien taloudellisen soptimoinnin. Rahoitus perustuu asiakaskohtaiseen korvaukseen, ns. kapitaa-tiomalliin. Käytännössä sote-keskuksia voivat perustaa vain toimijat, jotka ke-räävät itselleen suuret asiakasmäärät. Keskimääräinen vuosikorvaus yhdestä asiakkaasta jäänee melko pieneksi. Tästä seuraa, että taloudellisten riskien minimoimiseksi sote-keskuksilla on oltava listautuneina myös sellaisia asiak-kaita, joiden palvelujen käyttö on erittäin vähäistä. Malli kannustaa palvelu-tuottajia houkuttelemaan asiakkaita, jotka eivät kuluta laskennallista korvaus-taan. Lisäksi järjestelmä kannustaa lähettämään korvaukseen nähden liian kalliit asiakkaat maakunnan liikelaitoksen hoidettavaksi. Tämä osa-optimoiti-mahdollisuus tulee lainsäädännöllä estää.

Toinen merkittävä rahoitusratkaisu liittyy kuntien hyvinvointia ja terveyttä edis-tävään työhön. Kunnilla tulee olla lakiluonnoksia suurempi kannustintekijä hy-vinvointia ja terveyttä edistävään työhön, koska se vaikuttaa merkittävästi so-siaali- ja terveyspalvelujen kustannuksia vähentävästi sekä hyvinvointi- ja ter-

veyserojen kaventamiseen. Ennaltaehkäisevän työn innovaatioihin olisi nykyistä suurempi tarve mm. syrjäytymisen ehkäisemisessä ja sosiaalisen tuen lisäämiseksi.

Hyvänä voidaan pitää sitä, että uudistuksen toimeenpanoon on annettu lisää aikaa. Lisääjasta huolimatta aikataulua voidaan pitää yhä kireänä ja toimeenpanossa onnistuminen edellyttää, että päätöksenteko on sujuvaa niin kansallisella kuin maakunnallisellakin tasolla. Erityisesti tietohallintoratkaisujen valmistuminen ennen palvelujen uudelleenorganisointia on kriittinen onnistumistekijä.

Valmistelun riittävä resursointi on varmistettava.

Lakiluonnoksessa yhtenä ongelmallisena kohtana voidaan pitää asiakassetelelin piiriin kuuluvien palvelujen sääntelyä, joka edellyttää suurten volyymipalveluiden yhtiöittämistä valinnanvapauden toteuttamiseksi. Säännös voi johtaa epätarkoituksenmukaiseen ja keinotekoiseen yhtiöittämiseen, joka perustuu muuhun kuin toiminnalliseen hyötyyn.

Lainsäädäntöön sisältyy myös yhä taloudellisia riskejä. Taloudelliset vaikutukset selviävät lopulta vasta lainsäädännön toimeenpanon yhteydessä.

Työterveyshuolto on päätetty jättää sote-uudistuksen ulkopuolelle. Tehtyä linjausta ei voida pitää hyvänä sote-palvelujen rahoituksen selkeyttämisen eikä palvelujen yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Valmistelun lähtökohtana tulisi olla uudistus, missä tarvittavien palvelujen nopea saanti on turvattu asiakasryhmistä riippumatta.

Henkilöstön vaikuttamismahdollisuudet ja asema uudistuksessa tulee huomioida paremmin uudistuksen onnistumiseksi. Suomen pienen väestömäärän takia yksityinen palvelutuotanto alkaa kaventua suurien palveluketjujen käsiin.

Liitteet	1	Vastaukset lausuntopyyntökyselyyn
Oheismateriaali	12	Lausuntopyyntö - kirje 3.11.2017
	13	Lausuntokysely 3.11.2017
	14	HEluonnos laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa, yleisperustelut
	15	HEluonnos laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa, yksityiskohtaiset perustelut
	16	HEluonnos laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa, pykäläehdotukset
	17	HEluonnos laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sote-huollossa, suhde perustuslakiin
	18	HEluonnos laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa, vaikutusarviointi
	19	Valinnanvapausmallin pääpiirteet, muistio 19.10.2017

Kaupunginhallitus

27.11.2017

- 20 Esittelydiat, valinnanvapauslain luonnos 3.11.2017
- 21 Integraation keinot valinnanvapausmallissa, muistio 19.10.2017
- 22 Tiedote, uusi valinnanvapauslain luonnos lausuntokierrokselle

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus päättää antaa edellä esitetyn lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä liitteenä olevat vastaukset lausuntopyyntökyselyyn.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysministeriö

